

De gemeente Weert zet integraal, parallel en versneld in op de integratie en participatie van statushouders vanaf dag 1.

De bovenstaande volzin betekent voor de gemeente Weert regie voeren, faciliteren, stimuleren en aanjagen van de samenwerking tussen in ieder geval de volgende partijen: vrijwilligers; regionale kansenverkenner; COA/ AZC; VluchtelingenWerk; Punt Welzijn; Sleutelpersonen; Inburgeringsaanbieders; taalaanbieders; Bibliocenter; Leerwerkloket; UAF; GGD; Werk.Kom en de regisseurs statushouder van de afdeling WIZ binnen de gemeente Weert.

Gedurende de periode dat vluchtelingen en statushouders verblijven in het AZC in Weert regisseert, faciliteert en jaagt de gemeente Weert de onderstaande dienstverlening in het kader van integratie en participatie aan:

Statushouders in dienst voor de AZC bewoners

De gemeente Weert heeft twee statushouders met als woonplaats Weert in dienst genomen. Deze statushouders gaan in gesprek met alle bewoners van het AZC met als doel de nieuwe inwoners van Weert een warm welkom te geven. Tevens kunnen ze de nieuwe inwoners aangeven welke uitdagingen en problemen ze tegen kunnen komen vanuit hun eigen vlucht- en procedure-ervaringen. De statushouders zijn immers ervaringsdeskundigen. Zij worden aangestuurd door de locatiemanager die in overleg met de gemeente Weert het proces zal monitoren.

De statushouders stimuleren de bewoners van het AZC om te komen tot een actief integratieproces door middel van:

- Organiseren van groepsbijeenkomsten, bijvoorbeeld een koffie uurtje;
- Het inventariseren van wensen en behoeften van de AZC bewoners;
- Het samen met COA en andere betrokken organisaties opzetten dan wel bevorderen van activiteiten voor en door AZC bewoners;
- Het wegwijs maken van AZC bewoners in de gemeente Weert;
- Het introduceren van AZC bewoners bij verschillende activiteiten die in de gemeente plaatsvinden;
- Signaleren van knelpunten en deze terugkoppelen naar de locatie-manager van het AZC Weert.

Regionale kansenverkenner

De regionale kansenverkenner is voor de arbeidsmarktregio Midden-Limburg een vooruitgeschoven post, die de verbinding maakt tussen het AZC en gemeente op het moment dat de statushouder nog verblijft in het AZC maar wel al is toegewezen aan een gemeente in de regio. Doel is kansen/ mogelijkheden van de statushouder vroegtijdig in kaart te brengen en via maatwerk een passend ontwikkeltraject op te stellen. De kansenverkenner bundelt informatie van het AZC/ COA en voert een intake en diagnose uit met behulp van een NOA-test om een beeld van de participatiekansen te krijgen van de statushouder.

Door de inzet van de regionale kansenverkenner:

- wordt de doorlooptijd naar participatie korter;
- zijn statushouders gemotiveerder omdat er perspectief geboden wordt;
- vindt een warme overdracht van COA naar gemeente plaats en is er minder risico op informatieverlies;
- is er een betere opvolging van activiteiten (sluitende aanpak/afstemming activiteiten COA en regio); is er een beter beeld van de regionale doelgroep o.b.v. analyse/efficiencywinst door creëren van volume;

- heeft de gemeente meer regie op het volledige traject;
- is er een duidelijke structuur (1 aanspreekpunt, verbindingsofficier tussen gemeenten en COA); wordt een regionale methodiek op basis van een NOA-test gehanteerd inclusief doorgeleiding naar de afzonderlijke gemeente;
- krijgen we een analyse van doelgroep/participatiekansen en inzicht in de te ontwikkelen trajecten.

Zodra de statushouder in de gemeente Weert gehuisvest wordt regisseert, faciliteert en jaagt de gemeente Weert de onderstaande dienstverlening in het kader van integratie en participatie aan:

Regisseur statushouders

De regionale kansenverkenner draagt de statushouder warm over aan de regisseur statushouders. De regisseurs statushouders zijn vanaf het moment dat de statushouder gehuisvest is in de gemeente Weert de spin in het web. Zij voeren de regie, ondersteunen de statushouder waar mogelijk in hun integratie en participatietraject en jagen de statushouder aan. Zij doen dit vanaf het moment dat de statushouder gehuisvest wordt in de gemeente tot aan het moment dat iemand zelfstandig participeert in onze samenleving.

Sleutelpersonen gezondheid en participatie

De gemeente Weert heeft drie sleutelpersonen gezondheid en participatie als vrijwilliger aangenomen. De sleutelpersonen nemen binnen de gemeente verschillende rollen op zich: voorlichter; bemiddelaar; adviseur of verkenner. Zij hebben daarmee een brugfunctie. De sleutelpersonen worden begeleid en ondersteund door de beleidsambtenaar participatie en de regisseurs statushouders binnen de gemeente Weert. Zij zijn tevens een verlengde van de eerder genoemde statushouders die zich al inzetten in de AZC-periode.

Maatschappelijke begeleiding

De maatschappelijke begeleiding wordt in de gemeente Weert uitgevoerd door VluchtelingenWerk Weert. De begeleiding wordt gedaan door een grote groep vrijwilligers, aangestuurd door een coördinator. Per vergunninghouder (alleenstaand of gezin) is één vrijwilliger betrokken. Een vergunninghouder kan met allerlei vragen terecht bij zijn coach. Daarnaast organiseert VluchtelingenWerk spreekuren, die elke maandag en woensdag plaatsvinden en ondersteunt VluchtelingenWerk bij het regelen van gezinshereniging. Ieder(e) vergunninghouder/gezin wordt minimaal zes maanden begeleid. VluchtelingenWerk werkt met een checklist om de eerste opvang van nieuwkomers zo goed mogelijk te regelen. Zaken als woning bezichtigen, aanvragen van bijstandsuitkering, betalen van rekeningen en het aanmelden voor verzekeringen worden geregeld.

Daarnaast werkt VluchtelingenWerk met een Zelfredzaamheidsmatrix (ZRM), bestaande uit 10 leefgebieden. Dit instrument is een middel om te meten hoe zelfredzaam een vergunninghouder is. Er worden drie metingen gedaan; bij aankomst, een tussenevaluatie en aan het einde van de begeleiding. In de praktijk starten vergunninghouders op trede 1 of 2. Aan het einde van de begeleiding is het de bedoeling dat ze trede 4 hebben bereikt. Mocht dit niet het geval zijn, dan wordt de maatschappelijke begeleiding met maximaal 6 maanden verlengd. Op leefgebieden waarop laag wordt gescoord, kan in de volgende maanden worden gefocust. Gedurende het traject maatschappelijke begeleiding staan de coaches in verbinding met de regisseurs statushouders. De professionele coördinatie van de coaches van VluchtelingenWerk Weert, de vrijwillige coaches en de samenwerking met regisseurs statushouders zorgen voor evenwicht en de borging van de kwaliteit. Bij de uiteindelijke overdracht wordt een driegesprek gevoerd tussen de regisseur statushouders, VluchtelingenWerk Weert en de statushouder. Tijdens dit gesprek worden de leefdomeinen besproken en er wordt gekeken of er nog hulpvragen zijn.

Participatieverklaringstraject

Het Participatieverklaringstraject is samen opgepakt met VluchtelingenWerk Weert. De volgende onderwerpen komen o.a. aan de orde tijdens het Participatieverklaringstraject:

1. De kernwaarden die genoemd worden in de Participatieverklaring, te weten vrijheid, gelijkwaardigheid, solidariteit. Wat betekenen deze waarden in Nederland? Wat kun je verwachten en wat wordt er van je verwacht op dit gebied? Nieuwkomers maken dus met dit traject kennis met de rechten en plichten en de fundamentele waarden van de Nederlandse samenleving aan de hand van interactieve workshops.
2. Informatie over inburgering, gecertificeerde aanbieders van inburgeringscursussen in Weert en de mogelijkheden op het gebied van lenen (DUO). Wat zijn de gevolgen als je inburgeringscursus niet op tijd haalt?
3. Kennismaking met een aantal lokale maatschappelijke partners d.m.v. rondleiding.
4. Een feestelijke ondertekening van de Participatieverklaring in het bijzijn van de burgemeester en de wethouder met de portefeuille Participatiewet.

Aanvullend op het Participatieverklaringstraject worden voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd voor de statushouders. Daarbij betrekken we de sleutelfiguren. Er wordt voorlichting gegeven over bijvoorbeeld gezondheid en het onderwijsstelsel.

Parallel Inburgering, onderwijs, integratie, participatie

Regisseurs statushouders in samenwerking met partijen als Werk.Kom; inburgeringsaanbieders; taalaanbieders; beweegmakelaar; Leerwerkloket; UAF; GGD, voeren de regie op het integratie- en participatietraject van de statushouder dat zoveel mogelijk parallel wordt vormgegeven.

Alles begint met taal: je netwerk uitbreiden, een studie volgen of een baan vinden: het kan pas wanneer de statushouder de taal spreekt én begrijpt. Statushouders zijn wettelijk verplicht om een inburgeringscursus te volgen en zijn vrij in de keuze voor een taalaanbieder. In Weert zijn vijf aanbieders van inburgeringscursussen, namelijk Gilde Opleidingen, Status College, VluchtelingenWerk Nederland, WYO Talen en Totaal Onderwijs. Daarnaast zijn er een aantal hoogopgeleide vergunninghouders die op andere plekken in andere steden les volgen. Vergunninghouders zijn zelf verantwoordelijk voor de financiering van de inburgeringscursus. Wel is er vanuit de regisseurs statushouders van de gemeente contact over de voortgang van de statushouders met de verschillende taalaanbieders.

In de gemeente Weert wordt vanuit diverse invalshoeken naast de inburgering extra ingezet op taalondersteuning.

Wekelijks oefenen met de Nederlandse taal: spreken, lezen en schrijven in het Bibliocenter

Elke donderdagmiddag kunnen statushouders oefenen met het spreken, lezen en schrijven van de Nederlandse taal. Dat kan door aan de slag te gaan met taal oefenprogramma's op de computer of door met vrijwilligers gesprekken te oefenen. Bijvoorbeeld een oudergesprek op school, een doktersbezoek, boodschappen doen. Statushouders kunnen in hun eigen tempo leren, over onderwerpen die ze zelf uitkiezen. Op het Taalplein staan taalboeken voor iedereen die beter Nederlands wil leren lezen, spreken en schrijven.

Taalcoach bij Werk.Kom

Als aanvulling op de verplichte inburgeringscursus worden er extra taallessen georganiseerd bij Werk.Kom. Er is een docent Nederlands (taalcoach) aangesteld. Tijdens de lessen worden

vergunninghouders enerzijds begeleid bij het maken van hun huiswerk vanuit inburgering en anderzijds voorbereid op de arbeidsmarkt (vaktaal).

De lessen worden zowel groepsgewijs als individueel aangeboden. Door de taalcoach wordt de Nederlandse taalvaardigheid (spreken, luisteren, lezen en schrijven) en het zelfvertrouwen om de taal te spreken vergroot. Ook kan er een (sollicitatie-)gesprek worden voorbereid en kan een CV aangevuld worden met individuele kwaliteiten en motivaties. Verder kan de taalcoach de (toekomstige) werkplek bezoeken voor taalondersteuning ('woorden van het werk'), uitleg geven over veiligheidsvoorschriften, contract, werkafspraken en -instructies. De coaching sluit qua frequentie aan bij de individuele behoeften van de vergunninghouder.

Extra taallessen door Gilde Opleidingen

Door Gilde Opleidingen worden intensieve taaltrainingen verzorgd gericht op diverse vakgebieden. De duur van een intensief traject is een maand. Zo is er een succesvolle ervaring opgedaan met een intensieve taaltraining om de slagingskansen tijdens de testdag van VDL/Nedcar te vergroten. Dankzij deze taaltraining hebben ook een aantal klanten uit de groep statushouders een contract bij VDL/Nedcar gekregen.

Ondersteuning hoogopgeleide vergunninghouders

De hoogopgeleide vergunninghouders worden door de gemeente Weert ondersteund indien ze een opleiding willen volgen. Een belangrijk uitgangspunt hierbij is dat de opleiding bijdraagt aan het vergroten van de kansen op de arbeidsmarkt. Hiervoor werken de regisseurs statushouders samen met UAF. Daarnaast bieden de regisseurs statushouders ondersteuning bij de aanvraag van een diplomawaardering. Hiermee kunnen statushouders zoveel mogelijk naar vermogen instromen in onderwijs of arbeid.

Duale/ Parallele trajecten

Om de inburgering van vergunninghouders te versnellen, hebben we met de aanbieders van de inburgeringscursussen overleg gevoerd om te kijken hoe inburgering gecombineerd kan worden met andere activiteiten (duale trajecten). Naar aanleiding hiervan zijn de tijden van de inburgeringscursussen geclusterd, zodat combinatie met andere activiteiten mogelijk werd gemaakt. Duale trajecten hebben duidelijke voordelen en bevorderen een snelle integratie in de Nederlandse samenleving.

Een van de parallelle trajecten is het project Arbeidsgewenning & taalondersteuning bij Werk.Kom

Een succesvolle integratie van vergunninghouders op de arbeidsmarkt is afhankelijk van diverse factoren: vaardigheden en competenties in een passend vakgebied zijn belangrijk, maar ook motivatie en arbeidsethos. De belangrijkste voorwaarde voor succes is echter een adequate beheersing van de Nederlandse taal. Hiervoor wordt voorgenoemde extra taalondersteuning ingezet. Ook sport en bewegen maakt onderdeel uit van het project. Sport en bewegen wordt uitgevoerd door de beweegmakelaar van Punt Welzijn. In het traject worden regelmatig sportmiddagen georganiseerd, waarbij vergunninghouders kunnen kennismaken met allerlei verschillende sportactiviteiten die Weert te bieden heeft. Dit zorgt ervoor dat men met elkaar in contact komt en op die manier met de taal bezig is. De groepen bestaan uit ongeveer 15 personen die 6 weken lang elke vrijdagmiddag gaan sporten. Ook is er aandacht voor omgaan met geld. Door Algemeen Maatschappelijk Werk wordt de cursus Omgaan met geld uitgevoerd. Door accountmanagers en jobhunters van Werk.Kom worden bedrijfsbezoeken georganiseerd om indruk te krijgen van diverse werkgevers en werkgevers die een indruk krijgen van de vergunninghouders.

De vergunninghouder gaat zo snel mogelijk in een stagecarrousel en start met een werkervaringsplek bij een (externe) werkgever. Gedurende 15 weken doet de vergunninghouder ervaring op de

Nederlandse arbeidsmarkt op. Hierbij wordt zowel de vergunninghouder als werkgever ondersteund door professionals vanuit Werk.Kom. Er wordt gestuurd op zowel persoonlijke ontwikkeling als verbetering van Nederlands op de werkvloer. Hiaten (zowel privé als op werk) worden opgepakt en opgelost. Na 15 weken volgt een evaluatie waarin de ontwikkelpunten, de algemene ervaring van de werkgever over het functioneren van de vergunninghouder en de vervolgmogelijkheden zijn opgenomen. Hierin wordt eerst bekeken of betrokkene kan uitstromen bij huidige of andere werkgever, mocht dit niet mogelijk zijn, volgt er een nieuwe werkervaringsplek (15 weken) bij een andere werkgever. Deze cyclus herhaalt zich tot betrokkene is uitgestroomd naar betaald werk of gebleken is dat dit niet tot de mogelijkheden behoort. Voor hoogopgeleide statushouders en jongeren die beter afzijn met een traject richting school wordt de werkervaringsplek niet ingezet en vindt begeleiding naar school plaats.

Bouwmensen, Zorgmensen en Groenmensen

In de regionale trajecten Bouwmensen, Zorgmensen en Groenmensen, op schaal van de arbeidsmarktregio Midden-Limburg, worden statushouders door middel van een gecombineerd BBL-opleidingstraject toegeleid naar een baan in de bouw, zorg of groen. In deze opleiding worden inburgering en mbo entree (niveau 1) duaal aangeboden.

In traject naar zelfstandig ondernemerschap

Ten slotte is vanuit de regisseurs statushouders door de gemeente Weert onlangs een pilot opgestart waar statushouders worden begeleid naar zelfstandig ondernemerschap. Het Instituut voor Midden- en Kleinbedrijf is hierin een partner.

Resultaten

Uit de evaluatie van het beleid van 2016-2017 blijkt dat de helft van de statushouders uitstroomde uit de bijstandsuitkering.

- 52 personen vonden een betaalde baan;
- 14 personen hebben een werkstage of proefplaatsing gekregen;
- 5 personen gingen studeren.

Uitdaging voor de beleidsadviseur in 2018-2019

Werken aan een sluitend intercultureel/ cultuur sensitief netwerk

Een uitdaging is om alle initiatieven en organisaties die actief zijn op het terrein van de integratie en participatie van de statushouders met elkaar in verbinding te brengen en dienstverlening op elkaar af te stemmen. Doel is het creëren van een doorlopende en op elkaar aanvullende lijn in de dienstverlening aan de statushouder vanaf de eerste dag. De gemeente wil daarom alle partners uitnodigen en gezamenlijk een klantreis in beeld brengen. Tijdens de bijeenkomst moet duidelijk worden waar dingen niet gebeuren, dubbel gebeuren of we niet van elkaar wisten dat het gebeurde, etc. Op basis van die bevindingen willen we dan dat partijen veel beter gaan samenwerken en afstemmen en eventueel nog gemiste dienstverlening gaan aanbieden.

Gezondheid en participatie onlosmakelijk verbinden

Het gelijktijdig inzetten op participatie en gezondheid is van belang. Een integrale aanpak met tegelijkertijd toeleiding naar werk en de aanpak van eventuele (mentale) gezondheidsklachten wordt voorzichtig gemaakt maar vraagt nog een extra impuls. De gemeente wil vanaf de eerste dag in kunnen spelen op signalen van eenzaamheid, depressie of schuldenproblematiek die de integratie en toeleiding naar werk en inkomen negatief kunnen beïnvloeden. Het is van belang dat heel het

netwerk intercultureel/ cultuur sensitief wordt getraind op het herkennen van signalen en het omgaan met (psychische) gezondheidsvraagstukken.

Aandacht voor gezinshereniging

Door gezinnen die worden herenigd ontstaan nieuwe aandachtsgebieden voor de gemeente. Er is bij de diverse partijen nog onvoldoende kennis over het opvoeden in twee culturen. Deze kennis moet vergaard en verspreid worden binnen het intercultureel/ cultuur sensitief netwerk.

Voorsorteren op een nieuw stelsel

Vooruitlopend op een nieuw inburgeringsstelsel willen we binnen de gemeente Weert al aan de slag met beleid dat recht doet aan het nieuwe stelsel en waar mogelijk meedenken op inhoud.